

**Avdelningen för ekonomi
och styrning
Lotta Ricklander**

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Hemställan om ändrade regler i kommunallagen avseende valbarhet av revisorer

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) hemställer om att regeringen snarast initierar en förändring i kommunallagens regler avseende valbarhet av revisorer. Nuvarande regelverk innebär att revisorer riskerar att uteslutas vid val till fullmäktige för kommande mandatperiod.

Bakgrund

Fullmäktige i kommuner och regioner ska utse minst fem revisorer för granskning av styrelse, nämnder och beredningar. I Sveriges kommuner och regioner har ca 2000 personer ett sådant revisorsuppdrag.

Revisorns oberoende gentemot de redovisningsskyldiga¹ är grundläggande och säkras genom valbarhetsreglerna i KL 4 kap. I 2017 års kommunallag infördes ändringar i reglerna som i praktiken haft effekten att en grupp förtroendevalda hindras att kandidera till fullmäktige på ett sätt som lagstiftaren sannolikt inte avsett.

Nytt valbarhetshinder i 2017 års kommunallag

Den som är ledamot eller ersättare i fullmäktige är inte valbar som revisor (4 kap. 4 § 1 st). I 2017 års kommunallag infördes bestämmelsen att på motsvarande vis är en person som är revisor inte valbar som ledamot eller ersättare i fullmäktige. (4 kap. 5 §)

Att vara revisor i mandatperiod 1 (M1) blev i och med denna ändring i kommunallagen ett valbarhetshinder för att kunna väljas in i fullmäktige nästa mandatperiod (M2). Detta trots att en revisor i M1 endast ska stå oberoende mot de som är redovisningsskyldiga inom samma mandatperiod M1 och som revisorerna ska granska.

Den praktiska hanteringen och konsekvenser

En revisor för M1 kan finnas med på sitt partis valsedel inför M2. Om valresultatet medför att personen ska väljas in i fullmäktige, diskvalificeras personen i egenskap av

¹ Alla ledamöter och ersättare i en styrelse, nämnd eller fullmäktigeberedning är redovisningsskyldiga.

revisor i M1. I valmyndighetens redovisning tas personens namn bort och visas som struken.

I valmyndighetens eftervalsanalys av valet 2018 framgår att totalt cirka 670 kandidater för val till kommunfullmäktige samt cirka 50 kandidater för val till landstingsfullmäktige var revisorer och försågs med valbarhetshinder.

Om den som är revisor i M1 ska kunna bli fullmäktigeledamot i M2 måste revisorn avsäga sig uppdraget som revisor för M1 och fullmäktige måste ha fastställt detta senast på sista sammanträdet före valet, vilket kan vara så tidigt som juni månad samma år.

Skapar ett demokratiproblem

- Den nya regeln skapar en sammanblandning av mandatperioderna som har effekten att en grupp förtroendevalda (revisorer i M1) hindras att stå på listor för fullmäktige inför valet.
- Det medför också att revisorer för M1 som tvingas avgå före valet kan riskera att helt hamna utan uppdrag om valresultatet inte ger dem en plats i fullmäktige.
- Vidare skapar det effekten att nya revisorer måste fyllnadsväljas av fullmäktige för den korta återstoden av mandatperioden (M1) och upprättandet av revisionsberättelsen, vilket skapar bristande kontinuitet och kan vara svår att ta sig an för en helt ny revisor.

Skapar krånglig administration

I valmyndighetens eftervalsanalys framgår vidare att det varit en utmaning för valadministrationen att etablera en effektiv och rättssäker rutin för att kontrollera och administrera valbarhetshinder för kandidater som också är revisorer. Till skillnad från övriga valbarhetshinder kan det inte kontrolleras med hjälp av uppgifter från folkbokföringen och därmed inte automatiseras.

En framtida lösning

Som konstaterats inledningsvis är revisornas oberoende gentemot de redovisningsskyldiga grundläggande. Ett förtydligande av valbarhetsreglerna i KL 4 kap skulle kunna vara att lägga till ”för samma mandatperiod” i KL 4 kap. 5 § enligt följande:

”5 § Den som är vald till revisor är inom kommunen eller regionen inte **för samma mandatperiod** valbar som

1. ledamot eller ersättare i fullmäktige, i en nämnd eller en fullmäktigeberedning, eller
2. ledamot eller ersättare i en sådan juridisk person som avses i 10 kap. 2-6 §§. Lag (2019:835).”

Detta skulle i praktiken lösa problemet med strykningar på valdagen men samtidigt tydliggöra att en revisor inte kan väljas till ledamot i fullmäktige i enlighet med lagstiftarens intentioner.

Sveriges Kommuner och Regioner

Anders Knappe
Ordförande